

İlişkili şirkete verilen borcun tahsil edilememesi durumunda verilen borca ilişkin adet faizi, kur farkı ve KDV için şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılmayacağı

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK1-21705]-E.529078
Tarih	17.07.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK1-21705]-E.529078

17.07.2020

Konu : İlişkili şirkete verilen borcun tahsil edilememesi durumunda verilen borca ilişkin adet faizi, kur farkı ve KDV için şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılmayacağı

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; şirketinizin ilişkili şirket statüsünde bulunduğu iki farklı firmaya döviz ve TL cinsinden borç verdiği, aylık dönemler itibari ile adet faizi ve KDV hesaplanmak suretiyle fatura düzenlendiği, yine aylık dönemler itibari ile döviz cinsinden olan alacakların kur değerlemesine tabi tutulduğu, ancak söz konusu alacakların tahsil edilememesi nedeniyle dava yoluna gidildiğinden bahisle borcun verildiği günden itibaren gelir kaydedilen söz konusu adet faizi, kur farkı ve KDV için şüpheli

alacak karşılığı ayrılıp ayrılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 280 inci maddesinde, "*Yabancı paralar borsa rayici ile değ erlenir. Borsa rayicinin takarr r nde muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır.*

Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değ erlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınınca tesbit olunur.

Bu madde h k m  yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da caridir...",

- 323 nc  maddesinde, "*Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;*

1. Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değ erleme gününün tasarruf değ erine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder. şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar zarar hesabına intikal ettirilir." h k m  yer almaktadır.

Bu bağlamda, ticari kazancın elde edilmesi veya idame ettirilmesi ile ilgili olarak dava veya icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş olan dava ve icra takibine değmeyecek derecedeki küçük alacaklar şüpheli alacak sayıldığından yukarıda belirtilen şartları taşıyan alacaklar için karşılık ayrılması mümkün bulunmakta olup, bu şartlardan herhangi birisinin mevcut olmaması halinde ise şüpheli alacak kaydına imkan bulunmamaktadır. Alacağın tahsili güçlüğünün, objektif olarak inandırıcı belgelerle ortaya konulması, şüpheli alacak uygulaması açısından önem arz etmekte olup, kanun koyucu şüpheli hale geldiği ileri sürülen alacağın, ciddi olarak takip edildiğinin yargıdan veya icra organlarından alınacak belgelerle tevsikini öngörmüştür.

Bunun yanı sıra, 334 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "Katma Değer Vergisi için şüpheli Alacak Karşılığı Ayrılması" başlıklı 5 inci maddesinde, Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesinde yer alan şartların mevcut olması, alacağın ilgili dönemin kayıtlarına girmesi ve katma değer vergisi beyannamelerinde beyan edilmesi halinde katma değer vergisinden kaynaklanan alacak için şüpheli alacak karşılığı ayrılabilmesinin mümkün olacağı açıklanmıştır.

Ayrıca, mezkûr madde uygulamasında, döviz cinsinden alacakların dönem sonunda değeri lenmesi nedeniyle oluşacak kur farkları da asıl alacağın akıbetine tabi olduğundan asıl alacak şüpheli hale geldikten sonra bu alacağa bağı lı olarak (bu alacağın şüpheli alacak uygulamasına konu edilebilir olmasına bağı lı olarak) oluş an kur farkları için de şüpheli alacak karş ılığı ayrılması mümkün bulunmaktadır. Ancak, döviz cinsinden alacakların dönem sonunda değeri lenmesi nedeniyle kambiyo zararı oluşması durumunda şüpheli alacakların, oluş an kambiyo zararı kadar azaltılması ve ayrılan şüpheli alacak karş ılıklarının da kambiyo zararı kadar azaltılarak konusu kalmayan bu karş ılıkların gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, şüpheli alacak karş ılığı ayrılmasında temel unsur, ortada bir alacağın söz konusu olması, alacağın ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olması, bu kapsamda da işletme kayıtlarına hasılat olarak girmiş veya ticareti yapılan/yapılacak mal veya hizmetin doğrudan maliyetiyle ilgisinin olması ve bu mahiyetteki alacağın tahsilinin şüpheli hale gelmiş bulunmasıdır.

Bu itibarla, ilişkili şirket statüsünde bulunduğunuz iki farklı firmaya borç verilmesinden kaynaklı alacaklarınızın ve bunlara ilişkin kur farklarının, ticari faaliyetin elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmaması nedeniyle bu alacak için şüpheli alacak karş ılığı ayrılması mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, söz konusu alacaklara aylık dönemler itibariyle hesaplanan adat faizleri ile bu faizlere ilişkin kur farkları ve KDV için Kanunda yer alan şartların yerine getirilmesi durumunda şüpheli alacak karş ılığı ayrılması mümkün bulunmaktadır.

Bununla birlikte, şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı yılda karş ılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiğı hesap döneminde karş ılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde şüpheli alacak karş ılığı ayrılması mümkün olmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 09.09.2026